

מנהיג עם לב

הרמב"ם מגדיר את המלך בישראל כך: "שלבנו הוא לב כל קהל ישראל". מהו הדבר שמייחד את הלב.

הנבואה מתגשמת

השבוע מת מיכאיל גורבצ'וב, נשיא רוסיה לשעבר. זהו הנשיא שהיה השליח של הקב"ה לשחרר את יהודי רוסיה מבית הכלא הרוסי הענק, ובזכותו יותר ממיליון יהודים עלו לארץ-הקודש ולמדינות אחרות.

אני רוצה לחלוק איתכם סיפור שסיפר בזמנו פרופסור ירמיהו ברנובר. ברנובר הוא יליד ברית המועצות לשעבר ומדען בכיר, שהפך לחסיד חב"ד עוד ברוסיה הסובייטית. הוא עלה לארץ ובהוראת הרבי הקים את ארגון שמי"ר שתפקידו להפיץ יהדות בקרב יוצאי ברית המועצות, ואף יותר מזה [?] לעשות כל שביכולתו לעזור ליהודים שנשארו בברית המועצות ללמוד תורה ולשמור מצות. ברנובר כתב וגם תרגם ספרי יהדות רבים לשפה הרוסית.

מתוקף תפקידו וגם מתוקף אישיותו הוא הפך לנציג של הרבי ליהודי רוסיה. אם הרבי היה רוצה לשלוח מסר ליהודי רוסיה זה היה דרך ברנובר.

בשנת 1985, כשגורב'צוב עלה לגדולה ומונה לנשיא בריה"מ, כולם היו מודאגים. מינויו התרחש לאחר כהונתם של שני מנהיגים זקנים שכל אחד מהם לא כיהן יותר משנתיים, והנה מגיע עכשיו מנהיג צעיר כבן 55 שנה לערך והעולם חשש שהוא יחזיר את הגלגל לאחור, והתעורר פחד שהמצב מבחינת היהודים והיהדות ברוסיה יחמיר.

באפריל של אותה שנה, חודש אחרי שהוא התמנה לנשיא, ברנובר ביקר בארה"ב, והרבי ביקש לראות אותו ביחידות. הרבי הורה לו להתקשר ליהודים שעוסקים בהפצת יהדות ברוסיה ולהודיע להם שמעתה המצב ברוסיה ישתפר, וכל אחד

שירצה יוכל לצאת מרוסיה ללא שום קשיים וחופש מוחלט יונהג ברוסיה. ברנובר התקשר עם האנשים שלו ברוסיה וסיפר להם את הדברים שהרבי אמר, אבל הם לא יכלו לקבל את הדברים.

אחד אמר לו שמכונית של ק.ג.ב. חונה מול ביתו במשך עשרים וארבע שעות ביממה, השני סיפר לו שאשתו נלקחה לחקירה לפני יומיים ועדיין לא חזרה, לכן היה קשה להם לקבל את המסר הזה. הם שמעו על הרבי והאמינו שאם הרבי אומר משהו אז זה הולך להיות, אבל היה להם קשה לקבל את הדברים.

ברנובר כתב לרבי על התגובות שהוא קיבל מהיהודים שגרים ברוסיה, והרבי ענה לו שיתקשר אליהם חזרה ויאמר להם שעדיין לא רואים את זה בעיניים, אבל התהליך החל וזה הולך להשתפר לאט לאט, ובסופו של דבר הכל יהיה בסדר, וכל מי שירצה יוכל לצאת מרוסיה וללכת לאן שליבו חפץ. (מתוך מגזין 'תורת חיים')

מה שמענין הוא שבשנת 1992 כשגורבצ'וב ביקר בישראל הוא גם ביקר באוניברסיטת באר שבע, היכן שברנובר כיהן כאחד מבכירי המרצים, והוא היה אחראי על קבלת הפנים שהאוניברסיטה ערכה לו. בסוף הערב הוא קרה לו הצידה ואמר לו: "מר גורבצ'וב, האם אתה יודע שהרבי מליובאוויטש צפה את מה שיקרה ברוסיה עוד באפריל 1985?". הוא לא האמין למשמע אוזניו ואמר לברנובר: "ספר לי עליו יותר!", איך היה ביכולתו של הרבי לדעת זאת כאשר אפילו הוא [?] גורבצ'וב עצמו [?] בשנת 1985 ואפילו בשנת 1986 וב-87 לא יכל לצפות מראש מה יקרה ברוסיה.

ואכן בשנת תנש"א כשיהודי רוסיה יצאו מברית המועצות לשעבר בהמוניהם, הרבי הגדיר את זה שזה "בדוגמת יציאת מצרים", ובלשונו הקדוש: "לאחרי ריבוי שנים של הנהגה באופן אחר לגמרי, שיהודים לא יכלו לצאת ממנה, הרי דווקא בשנה זו והשנה שלפניה פתחה מדינה זו את שעריה לשחרר יהודים לנסוע לארץ הקודש [?] ועד שהמדינה עצמה מסייעת להם לצאת בדוגמא כפי שהיה ביציאת מצרים [?] עד שזה מביא את האדם שרואה את הניסים "לצאת בריקוד" " והוא בא לידי הכרת האמת שהקב"ה מראה ניסים גלויים ושצריך להיות בשמחה גדולה" (תו"מ תנש"א ח"ג עמ' 106 ואילך).

הגדרה מדויקת

בפרשתנו שופטים התורה מדברת על שלשה סוגי מנהיגים, שופטים, מה שהיום

בימינו נקרא רבנים, הם אלו שמלמדים תורה ושופטים כהלכה. בהמשך הפרשה התורה מדברת על נביאים, כיצד יודעים מי הוא נביא אמת שמדבר בשם השם, ומיהו נביא שקר.

בין השופט לנביא התורה מדברת על המלך, מה יקרה באותו יום שעם ישראל יבקשו למנות מלך. התורה מפרטת כמה הלכות בזה: מי יכול להיות מלך, שהוא חייב להיות מישראל, צריך להיות לו ספר תורה שתמיד יהיה איתו ומולו כדי שיזכיר לו מי הוא זה שנתן לו את הכוח למלוך, והוא צריך ליראה את ה'.

כשהרמב"ם מדבר על תפקיד המלך, הוא נותן למלך הגדרה נפלאה, הוא אומר "שלבן הוא לב כל קהל ישראל" (הל' מלכים ג, ו). שואל הרבי (שיחות קודש תשל"ז ח"א עמ' 29 ואילך): מה עומד מאחורי ההדגשה הזאת שהמלך הוא הלב של כל קהל ישראל, הרי בגוף האדם המוח הוא חלק יותר חשוב מהלב, אדרבא המוח הוא נחשב "המלך" של האדם, ואם כן מדוע הרמב"ם מדייק שהמלך הוא דוקא "הלב" של העם.

מסביר הרבי דבר נפלא: יש משהו מיוחד בלב שלא מוצאים בשום אבר אחר ובכלל לא מוצאים את זה בשום דבר בעולם. מציאותו של הלב הוא שהוא תמיד בתנועה, ובזה מתבטא תפקידו ועבודתו, "העדר המנוחה לגמרי", הלב אף פעם לא נח, שזה ההיפך לגמרי מהמוח. במוח שבראש אין שום תנועה, המוח נמצא בראש ושם חושב מחשבות ושכלים עמוקים, אבל המוח נמצא במצב של מנוחה, למוח אין דופק, הדופק שייך ללב.

עד כדי כך שחכמי הטבע מתפללים על כך שלא מוצאים שום דבר אחר בכל העולם כולו שיהיה כמו הלב. כל דבר שנמצא בתנועה במשך זמן מסוים מוכרח אחר-כך לנוח, אולם הלב נמצא תמיד בתנועה.

הלב של העולם

מה המסר בזה? המלך תמיד צריך להיות 'בתנועה'. כל מציאותו צריכה להיות מוקדשת לטובת העם, כמו שנאמר במלך "אשר יוציאם ואשר יביאם", שכל הזמן הוא צריך לדאוג לטובתו של העם.

מסופר שפילוסוף אחד שאל את רבי אלעזר בן רשב"ג איך אפשר לומר שיהודים הם נעלים מכל העמים, כשרואים בפועל שהם חלשים יותר מכל העמים וסובלים יותר מכולם.

רבי אלעזר ענה לו שעם ישראל הוא 'הלב' של כל אומות העולם, והלב בטבעו "רכיך וחלש", לבו של אדם הוא אבר מאוד רגיש וחלש, ולכן עם ישראל הם יותר חלשים מכל האומות.

את אותה תשובה הוא ענה לו על שאלה דומה. הפילוסוף שאל אותו הלוא היהודים אוכלים מאכלים כשרים ונשמרים ממאכלים אחרים כדי שהם יהיו בריאים, אך רואים בפועל שישנם הרבה לא-יהודים שאוכלים הכול והם הרבה יותר בריאים מהיהודים.

גם על השאלה הזו ענה רבי אלעזר את אותה תשובה: היות שהיהודים הם הלב של העולם והלב הוא רגיש וחלש והוא זה שנותן את החיות לכל שאר האברים ולכן הוא יכול לאכול רק אוכל מאוד מבורר ועדין וכו'. מה-שאינ-כן שאר האברים יכולים לאכול הכול, גם פסולת.(זוהר ח"ג רכ סע"ב)

מהו המסר עבורנו? עם ישראל הוא הלב של העולם. כמו שהלב תמיד עובד ולא יכול לנוח אפילו לדקה אחת, כך גם אנחנו בני ישראל התפקיד שלנו הוא תמיד לעבוד. לא הכוונה שאנחנו חייבים כל הזמן לעשות עסקים אלא הכוונה היא שעלינו להביא רוחניות לאנשים, כמו שהלב מחיה את כל האברים כך כל אדם שאנו פוגשים עלינו להכניס בו חיות ושמחה.